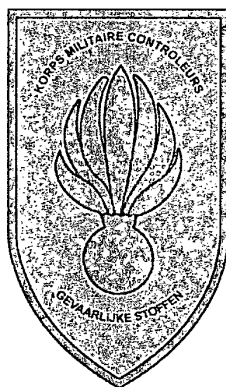

Ministerie van Defensie

TOEZICHTJAARVERSLAG KMC GS 2016

Versie Definitief
Datum 27 maart 2017

**STRENG ALS HET MOET,
INSCHIKKELIJK ALS HET KAN.**

Colofon

Ministerie van Defensie
Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen
KMAR/LTC/BOSS/KMCGS
Cogp

Uddel - KMar DLBE
Meervelderweg 19 Uddel
2509LP 's-Gravenhage

Contactpersoon

Art. 10 (2) (e)

Versie
Opdrachtgever
Auteur

Definitief
Art. 10 (2) (e)

Inhoud

1	Grondslag en bevoegdheden KMCGS—9
1.1	Grondslag De grondslag van de taken van het KMCGS staat beschreven in de navolgende documenten:—9
1.1	Bevoegdheden—9
2	Terugblik toezichtjaar 2016—10
2.1	Inleiding—10
2.2	Realisatie versus uitvoering—11
2.3	Overall-beeld naleefgedrag—11
2.3.1	Vervoer gevaarlijke stoffen—11
2.3.2	Opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen—14
2.3.3	Top 5 overtredingen bij het vervoer van gevaarlijke stoffen—16
2.3.4	Top 5 overtredingen/inbreuken bij opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen—16
2.4	Terugkoppeling per toezichtthema..—17
2.4.1	Munitieketen op orde—17
2.4.2	Toezicht in de bosrand—19
2.3.5	Gevaarlijke stoffen onderweg—21
2.3.6	Opleiden moet—23
2.3.7	Samen sterk—23
2.3.7.4	Beveiligingsautoriteit—24
3	Handhaafbaarheid regelgeving—25
3.1	Vervoerswetgeving—25
3.2	Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen—25
3.2.1	MP 40-21 deel "Opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen en operaties".—25
3.2.2	MP 40-21 deel "Opslag en behandeling van ontplofbare Stoffen en Voorwerpen".—25
4	Knelpunten—26
5	Aanbevelingen—27

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen over het jaar 2016.

In dit jaarverslag blik ik terug op het toezichtjaar 2016. De basis voor deze terugblik is het Toezichtjaarplan 2016.

In hoofdstuk 2 kijk ik eerst terug naar het overall beeld van het naleefgedrag van de wet- en regelgeving bij het vervoer van gevaarlijke stoffen, gevolgd door het naleefgedrag bij de opslag en behandeling ervan en daarna per thema de ontwikkelingen daarbinnen over het jaar 2016. De thema's uit het Toezichtjaarplan 2015 waren: "Munitieketen op orde", "Toezicht in de bosrand", "Gevaarlijke stoffen onderweg", "Opleiden moet" en "Samen sterk". Hoofdstuk 3 gaat in op de handhaafbaarheid van de relevante wet – en regelgeving, hoofdstuk 4 op de meest voorkomende overtredingen en in hoofdstuk 5 heb ik een tweetal aanbevelingen opgenomen.

De hoofddoelstelling van het KMCGS is om het naleefgedrag van de wet- en regelgeving die van toepassing is het vervoeren en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen, op een zo hoog mogelijk niveau te brengen.

Op basis van de geregistreerde controles door het KMCGS van het vervoer van gevaarlijke stoffen ligt het naleefgedrag voor 2016 op 89%. De waarde van dit naleefgedrag zegt alleen iets over het vervoer dat daadwerkelijk door het KMCGS is gecontroleerd. Welk deel dit is van het totale vervoer aan gevaarlijke stoffen binnen Defensie is op dit moment voor het KMCGS niet inzichtelijk. Wanneer de meldingen-voorval die in 2016 in PeopleSoft zijn gedaan over overtredingen van de wet- en regelgeving voor het vervoer van gevaarlijke stoffen door de lucht mede in ogenschouw worden genomen, is een naleefgedrag van 89% te rooskleurig. De gemelde voorvallen in PeopleSoft zijn niet onderzocht door het KMCGS maar met zekerheid kan worden vastgesteld dat het daadwerkelijke naleefgedrag lager dan 89% maar hoe laag of hoe hoog is op dit moment niet absoluut vast te stellen.

Voor opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen komt het naleefgedrag op basis van de geregistreerde controles uit op 25%. Dit naleefgedrag is een reële weergave van het naleefgedrag omdat het aantal te controleren locaties bekend is en de locaties waar niet aan de regelgeving wordt voldaan tegen over elkaar kunnen worden gezet.

Terugkijkend over het 2016 concludeer ik dat het naleven van de regelgeving van gevaarlijke stoffen aandacht moet blijven krijgen van ons allemaal, van alle niveaus in onze organisatie. Kennis van de wet- en regelgeving van het vervoer en van de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen is hierbij cruciaal om het naleefgedrag naar een hoger niveau te tillen. Naast kennis is ook ervaring binnen het werkveld van gevaarlijke stoffen van belang om overtredingen van wet- en regelgeving van het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen te beperken. Dit alles met als doel om de veiligheid te verhogen en de borgen bij het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen binnen defensie.

Commandant Militaire Korps Controleurs Gevaarlijke Stoffen
Art. 10 (2) (e)

1 Grondslag en bevoegdheden KMCGS

1.1 Grondslag

De grondslag van de taken van het KMCGS staat beschreven in de navolgende documenten:

- SG Aanwijzing 948;
- Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen artikel 34 lid 2 (Toezicht) en artikel 42 lid 1 onder b. (Opsporing);
- Wet Luchtvaart artikel 11.1 lid 1 onder c. (Toezicht) en artikel 11.3 lid 1 (Opsporing);
- Besluit vervoer ontplofbare stoffen krijgsmacht 2011, MP 40-20 deel 1200;
- Besluit Voorschrift intern vervoer gevaarlijke stoffen Defensie 2011, MP 40-21 deel 3000;
- Besluit Voorschrift voor het merken van munitie en verpakkingen van munitie, MP 40-40;
- Besluit Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 4 oktober 2012, nr. 5732502/Justis/12, strekkende tot de aanwijzing van buitengewoon opsporingsambtenaren bij het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen van de Koninklijke Marechaussee;
- Besluit toezicht en opsporing vervoer gevaarlijke stoffen geldend van 01-04-2013 t/m heden;
- Besluit aanwijzing KMCGS ex artikelen 11.1 en 11.3 Wet Luchtvaart van 28 april 2003;
- Besluit aanwijzing ambtenaren VROM-regelgeving (artikel 10-Reach);
- Beschikking van de Minister van Defensie van 18 oktober 1982, directie Juridische zaken, afdeling wetgeving en publiekrecht nr. CWO 82/O37~ betreffende de instelling van het korps militaire controleurs ontploffingsgevaarlijke stoffen.

1.1 Bevoegdheden

De bevoegdheden voor het uitoefenen van haar toezichthoudende en handhavende taken komen voort uit de Algemene Wet Bestuursrecht artikelen 5.15 t/m 5.17 en 5.19 en de Wet op de Economische Delicten 18 t/m 21 en 23.

De artikelen uit de Algemene Wet bestuursrecht handelen over het betreden van plaatsen, vorderen van inlichtingen, kopiëren, meenemen, vorderen van identiteitsbewijzen, stilhouden van voertuigen en het doorzoeken van voertuigen wanneer dit nodig is voor het KMCGS om haar taak als toezichthouder te kunnen uitvoeren. De inhoud van de artikelen uit de Wet op de Economische Delicten is gelijk aan die uit de Algemene Wet Bestuursrecht aangevuld met het openen van verpakkingen voor het nemen van monsters.

2 Terugblik toezichtjaar 2016

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een terugkoppeling over toezicht en handhaving van het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen binnen Defensie.

De hoofddoelstelling van het KMCGS is om het naleefgedrag van de wet- en regelgeving die van toepassing is het vervoeren en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen, op een zo hoog mogelijk niveau te brengen. Deze hoofddoelstelling is te splitsen in twee subdoelstellingen. Als eerste toezicht en handhaving van de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen en de MP 40-20 "Dienstvoorschrift Vervoer Gevaarlijke Stoffen", naleving van artikel 10 van de REACH-regelgeving en de Wet Luchtvaart over het deel dat over gevaarlijke stoffen handelt en als tweede de controle op de naleving van de MP 40-21 deel I "Voorschrift opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen", de MP 40-40 "Voorschrift voor het merken van munitie en verpakkingen van munitie". Voor de controle van de opslag van overige verpakte gevaarlijke stoffen is geen bedrijfsvoorschrift aanwezig maar wordt gebruik gemaakt van de Publicatierichtlijn Gevaarlijke Stoffen 15 (PGS-15).

Het verbeteren van het naleefgedrag van regelgeving vergt een lange adem. Veelal gaat het om het veranderen van gedrag. Binnen defensie is er altijd een spanningsveld aanwezig tussen wat volgens de regelgeving moet, het beschikbare personeel, de aanwezige kennis, de operationele druk en de "can-do" instelling van het personeel. Dit maakt dat de grenzen van de regelgeving vaak worden opgezocht en met regelmaat, soms bewust maar meestal onbewust, niet wordt nageleefd.

Om invulling te geven aan de langere adem omvat het Toezichtjaarplan 2016 voor de periode 2016 tot en met 2020 dezelfde toezichtthema's. In dit Jaarverslag over 2016 vindt in deze cyclus de eerste terugblik plaats waarbij voor de ontwikkeling van het naleefgedrag aansluiting wordt gezocht bij de resultaten van voor 2016.

Binnen de toezichtthema's kunnen de accenten per jaar wel van elkaar verschillen maar de hoofdrichting van het thema blijft gelijk. Door te werken met een meerjarig toezichtplan met dezelfde thema's, is het onderkennen trends binnen het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen eenvoudiger.

De terugblik op het toezichtjaar 2016 wordt dan ook gedaan langs de thema's uit het Toezichtjaarplan 2016:

- "Munitieketen op orde"
- "Toezicht in de bosrand"
- "Opleiden moet"
- "Gevaarlijke stoffen onderweg"
- "Samen sterk"

Het thema "Munitieketen op orde" omvat de opslag en behandeling van ontplofbare stoffen en voorwerpen op munitieopslaglocaties in Nederland.

"Toezicht in de bosrand" omvat het vervoer van gevaarlijke stoffen en de opslag en behandeling ervan tijdens oefeningen en dan voornamelijk in het buitenland.

"Opleiden moet" omvat m.n. het toezicht op de (wettelijk) verplichte opleidingen binnen het vervoer van gevaarlijke stoffen en de behandeling van ontplofbare stoffen.

"Gevaarlijke stoffen onderweg" omvat toezicht en handhaving over alle vervoersmodaliteiten bij het (logistieke) vervoer van gevaarlijke stoffen zowel over de weg als over binnenwater, spoor, door de lucht en over zee.

En ten slotte "Samen sterk". Dit is geen toezicht thema zoals de andere thema's maar beschouwd de samenwerkingsverbanden met andere toezichthouders en ketenpartners binnen en buiten defensie.

2.2 Realisatie versus uitvoering

In het onderstaande overzicht zijn de aantallen geplande activiteiten uit het toezichtjaarplan 2016 versus het aantal daadwerkelijk uitgevoerde activiteiten in 2016 weergegeven.

	Planning		Realisatie		Opmerking
	totaal	Controles	Controles		
"Munitieketen op orde"	120				
Opslaglocaties met munitie		70	43		In totaal 153 inbreuken MP 40-21
Processen munitieketen		10	--		Maakten deel uit controles Opslaglocaties met munitie.
Instructiemunitie		20	2		Controle proces instructie Munitie Staf DMUnB.
"Wacht en Tas" munitie		20	17		Wachtlocaties DBBO & Brigades KMAR. In totaal 41 inbreuken MP 40-21
"Toezicht in de bosrand"	20				
Oefeningen binnenland		5	1		1 x COBGS
Oefeningen buitenland		15	10		10x COBGS
"Gevaarlijke stoffen onderweg"	1343				
Wegvervoer ADR		1250	1448		Gecontroleerde voertuigen bij route, Poort, staande controles
Luchtvervoer ICAO-TI & MarOps		50	8		
Zeevervoer IMDG-Code		3	0		
Multimodaal vervoer weg-lucht		20	1		
Uitvoering ADR 1.10 (C/007)		0 (i.c.m. ADR)			
HCDG door ingehuurde vervoerders		20	12		
Overige gevaarlijke stoffen	0	0	3		Was niet opgenomen in planning
"Opleiden moet"	12				
Ketenonderzoek ople dingen		10	0		
Voorlichting toezicht GS		2	5		
"Samen sterk"				Bijeenkomsten	
Samenwerking ILT			2		Deelname ILT controle Gorinchem.
			6		Stuurgroep Inspectie GS
			4		Handhavingsoverleg ketenpartners
			1		Informeel overleg ILT, I-JZW, MCGS, KMCGS
			6		ILT vakgroep overleg vervoer GS
			6		ILT vakgroep overleg milieu
Overleg diverse ketenpartners			4		Douane
Verhuizing co-locatie KMCGS met ILT		--	1		Eind 2016 ²² projectoverleg inhuizing KMCGS Graadt van Roggenweg 500 Utrecht
Diverse capaciteit				Bijeenkomsten	
Intern/werkoverleg			9		werkoverleg
Vaktechnische opleidingen			4 + 1		4 x indiv dueel + 1 x collectief

Tabel 1: planning versus realisatie

2.3 Overall-beeld naleefgedrag

2.3.1 Vervoer gevaarlijke stoffen

Het naleefgedrag geeft een beeld in welke mate het vervoer van gevaarlijke stoffen compliant is met de wetgeving die hierop van toepassing is. Het naleefgedrag is dan ook een maat voor de veiligheid voor het vervoeren van gevaarlijke stoffen. De wetgeving is immers bedoeld om de risico's die samenhangen met het vervoer van

gevaarlijke stoffen zo veel mogelijk te beperken zodat mens, dier en milieu hieraan niet worden blootgesteld.

De wetgeving die als norm dient voor het bepalen van het naleefgedrag is de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen en de Wet Luchtvaart voor het deel dat het vervoer van gevaarlijke stoffen omvat.

De onderstaande tabel geeft het resultaat weer van de controles op het militaire vervoer over een periode van 8 jaar.

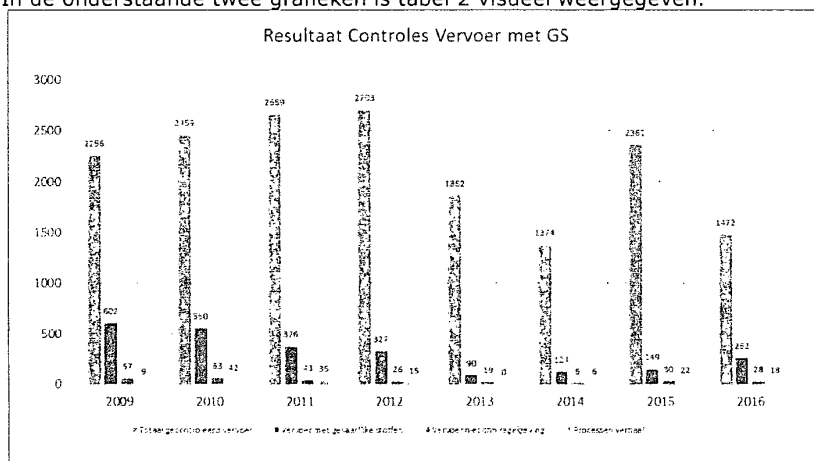
In de tabel is opgenomen:

- Het totaal aantal controles dat door het KMCGS op het militaire vervoer zijn uitgevoerd;
- Het aantal controles van het totaal waarbij gevaarlijke stoffen zijn aangetroffen;
- Het aantal controles waarbij niet werd voldaan aan wet- en regelgeving;
- Het aantal proces-verbaal dat is opgemaakt en bij het Openbaar Ministerie zijn ingediend voor verdere afhandeling;
- Het naleefgedrag van de wet- en regelgeving.

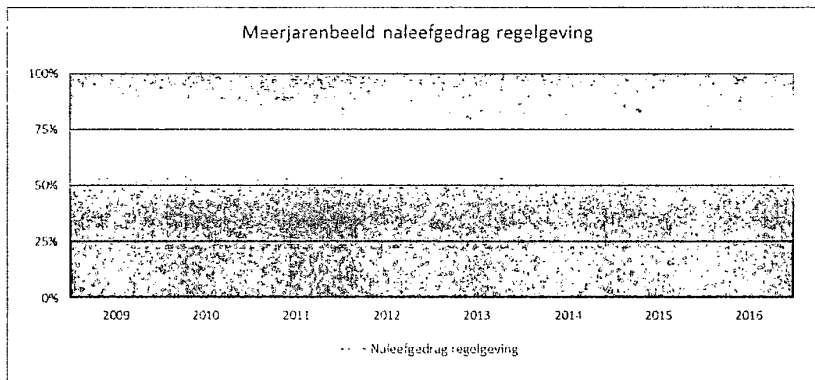
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totaal gecontroleerd vervoer	2256	2459	2659	2703	1862	1374	2161	1469
Vervoer met gevaarlijke stoffen	602	550	376	327	90	124	149	262
Vervoer niet cfm regelgeving	57	63	43	26	19	6	30	28
Processen verbaal	9	42	35	15	0	6	22	18
Naleefgedrag regelgeving	91%	89%	89%	92%	79%	95%	80%	89%

Tabel 2: Resultaat controles vervoer

In de onderstaande twee grafieken is tabel 2 visueel weergegeven.

Grafiek 1: Resultaten controles vervoer

Grafiek 2: Meerjarenbeeld naleefgedrag regelgeving

In totaal zijn in 2016 1472 vervoerseenheden gecontroleerd. Dit aantal ligt lager dan in 2015. De oorzaak hiervan is een verminderde controle capaciteit door de instroom van een nieuwe controleur vervoer GS en de hiermee samenhangende inwerkperiode door een ervaren controleur en omdat een controleur vanaf augustus 2016 tot aan zijn datum FLO op 1 april 2017, ziek thuis is geweest.

In 2016 zijn 28 overtredingen op de vervoerswetgeving geconstateerd waarbij in 18 gevallen een proces verbaal opgemaakt door het KMCGS en aan het OM ingediend voor verdere afhandeling. De overige 10 overtredingen zijn via "naleevingshulp" opgelost. Het betrof hier kleine overtredingen die geen gevaar voor de het transport of de omgeving opleverden en die met enige assistentie van de controleur konden worden opgelost.

Uit onderzoeksgegevens naar het naleevingsgedrag bij het vervoer van gevaarlijke stoffen in de civiele sector, komt naar voren dat het naleevingsgedrag in deze sector rond de 70% ligt. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de civiele sector complexer van aard is gezien de soorten van gevaarlijke stoffen die worden vervoerd, ten opzichte van de gevaarlijke stoffen die binnen defensie worden vervoerd. Het gemiddelde naleefgedrag in de civiele sector kan als ondergrens dienen voor het naleefgedrag binnen defensie waarbij het uitgangspunt blijft dat een zo hoog mogelijk naleefgedrag moet worden nagestreefd.

Op basis van de geregistreerde controles die door het KMCGS zijn uitgevoerd ligt het naleefgedrag voor 2016 op 89%. De waarde van dit naleefgedrag zegt alleen iets over het vervoer dat daadwerkelijk door het KMCGS is gecontroleerd. Welk deel dit is van het totale vervoer aan gevaarlijke stoffen binnen Defensie is op dit moment voor het KMCGS niet inzichtelijk.

Wanneer de meldingen-voorval die in 2016 in PeopleSoft zijn gedaan over overtredingen van de wet- en regelgeving voor het vervoer van gevaarlijke stoffen door de lucht mede in ogenschouw worden genomen, is een naleefgedrag van 89% te rooskleurig.

De gemelde voorvallen in PeopleSoft zijn niet onderzocht door het KMCGS maar met zekerheid kan worden vastgesteld dat het daadwerkelijke naleefgedrag lager ligt dan de 89% die uit het beeld van het toezicht op het vervoer naar voren komt.

Voor een beter gevalideerd beeld is het noodzakelijk om in 2017 ook de meldingen-voorval uit PeopleSoft te registreren in de categorie "overtreding" wanneer zij gebaseerd zijn op het daadwerkelijk overtreden van de wet- en regelgeving van het vervoer van gevaarlijke stoffen. Dit draagt al bij tot een beter gevalideerd beeld van wat er binnen het vervoer van gevaarlijke stoffen gebeurt. Om het te voorkomen dat men terughoudend wordt met het melden van voorvallen van gevaarlijke stoffen, zal het KMCGS geen opsporingsonderzoeken opstarten naar de gemelde overtredingen.

Naast het betrekken van de meldingen-voorval in de registratie ziet KMCGS een kijkfunctie in de transportplanningsmodule in SAP en het maken van afspraken met de beide meldkamers waar de transporten met TBB/HCDG moet worden aangemeld, als sleutel om deze informatiebehoefte in te vullen om zodoende een beter in staat te zijn om de toezichtcapaciteit van het KMCGS informatie gestuurd te plannen en aan te sturen waardoor ook een beter beeld van de werkelijkheid kan worden verkregen.

2.3.2 *Opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen*

Evenals bij het vervoer heeft het naleefgedrag van de interne defensieregelgeving voor de opslag en behandeling van ontplofbare stoffen en voorwerpen, een beeld in welke mate deze activiteit in overeenstemming is met de regelgeving die hierop van toepassing is. Ook is het naleefgedrag een maat voor zowel de interne, de inwendige als de externe veiligheid voor het de opslag en behandeling van gevaarlijke ontplofbare stoffen en voorwerpen. Vanwege het feit dat het KMCGS in de MP 40-21 "Voorschrift Opslag en Behandeling Ontplofbare Stoffen en Voorwerpen" is aangewezen om toe te zien op de naleving van dit dienstvoorschrift, richten de controleurs Controle Opslag en Behandeling van Gevaarlijke Stoffen zich voornamelijk op de opslag van munitie en explosieve stoffen en worden de overige gevaarlijke stoffen door Team Milieuhandhaving beschouwd op basis van de PSG-15 en de vigerende milieuwetgeving.

In tegenstelling tot bij het vervoer worden bij de controles op de opslag en behandeling geen processen-verbaal gemaakt wanneer de regelgeving wordt overtreden. De direct betrokken commandant en de vergunninghouder ontvangen de resultaten van de controles met daarbij een termijn waarbinnen de overtredingen moeten zijn opgelost. Na deze termijn volgt een nieuwe controle over de eerder geconstateerde overtredingen waarna weer een rapportage volgt. Indien binnen de gestelde termijn geheel geen acties zijn ondernomen om de overtredingen op te heffen, draagt C-KMCGS de casus over aan de Inspectie Leefomgeving en Transport voor bestuurlijke handhaving. In 2016 is dit niet nodig geweest en is er geen casus overgedragen aan ILT voor handhaving.

De onderstaande tabel geeft het resultaat weer van de controles op de opslag en behandeling van ontplofbare stoffen over een periode van 8 jaar.

In de tabel is opgenomen:

- Het totale aantal munitie-opslaglocaties die door het KMCGS zijn gecontroleerd;
- Het aantal controles van het totaal waarbij ontplofbare stoffen zijn aangetroffen;
- Het aantal munitie-opslaglocaties die niet voldoen aan de regelgeving uit MP 40-21.
- Het naleefgedrag van de regelgeving uit de MP 40-21.

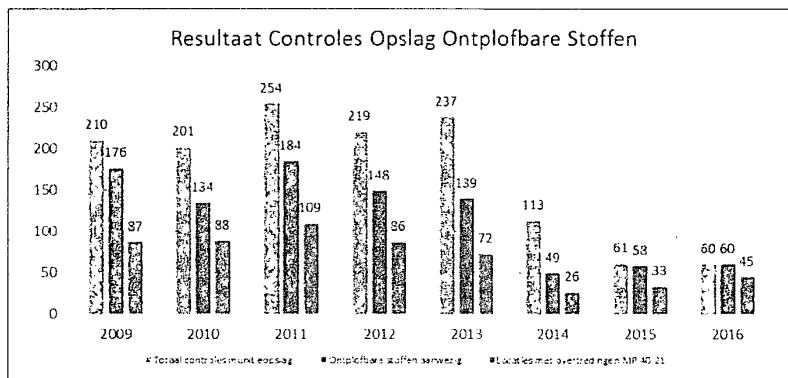
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totaal controles munitieopslag	210	201	254	219	237	113	61	60
Ontplofbare stoffen aanwezig	176	134	184	148	139	49	58	60
Locaties met overtredingen MP 40-21	87	88	109	86	72	26	33	45
Naleefgedrag MP 40-21	51%	34%	41%	42%	48%	47%	43%	25%

Tabel 3: Totaalbeeld controles opslag en behandeling ontplofbare stoffen

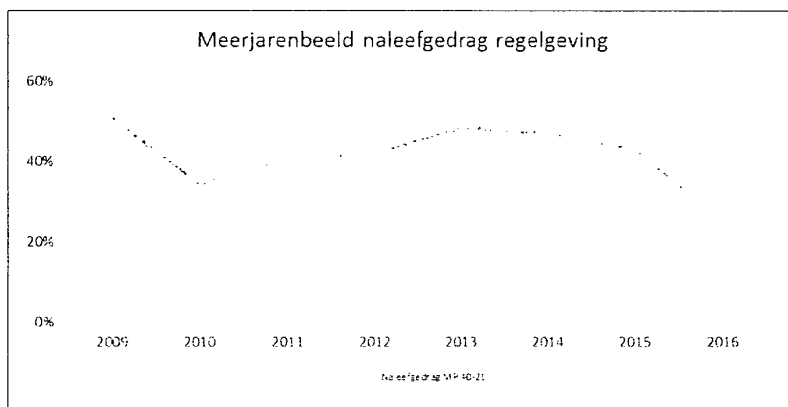
In 2016 zijn alle munitiecomplexen waarvan bekend is dat er munitie is opgeslagen, aan een controle onderworpen door de controleurs Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen. Daarnaast is onder het thema "Wacht en tas munitie" een begin gemaakt met controles bij de wachtlocaties van DBBO en de Brigades van de KMar. In totaal zijn 60 locaties gecontroleerd verdeeld over 43 munitiecomplexen en 17 locaties van DBBO en KMar.

De controles die in 2016 zijn uitgevoerd dienen als 0-meting voor de controles voor 2017. Evenals in 2015 zijn de munitieopslaglocaties niet alleen gecontroleerd of zij voldoen aan de eisen uit de MP 40-21, maar is ook gekeken naar de onderliggende bedrijfsprocessen die ten grondslag liggen aan de geconstateerde inbreuken op deze MP.

In de onderstaande twee grafieken is tabel 2 visueel weergegeven.

Grafiek 3: Controles opslag en behandeling ontplofbare stoffen

Grafiek 4: Meerjarenbeeld naleefgedrag regelgeving

Het meerjarenbeeld heeft een gemiddeld naleefgedrag te zien van 25%. Dit is laag en geeft ten opzichte van voorgaande jaren een dalende trend te zien. Wanneer de DBBO en KMar locaties buiten beschouwing worden gelaten en dus alleen de munitiecomplexen in beschouwing worden genomen, stijgt het naleefgedrag naar 33% maar ook dit is een lage score.

Naar oordeel van het KMCGS zijn er twee punten die het lage naleefgedrag veroorzaken:

- In 2016 zijn de brigades van KMar en de wachtlocaties van DBBO voor het eerst in de controle op de naleving van de MP 40-21 opgenomen. Op deze locaties wordt munitie opgeslagen waarbij de opslag niet voldoet aan de regelgeving van de MP 40-21. Het gaat hierbij voornamelijk om bouwkundige kasten voor de opslag van munitie waarvoor door de gebruiker geen toestemming is aangevraagd bij de MCGS om hierin daadwerkelijk munitie op te slaan. Dit is volgens de MP 40-21 wel een voorwaarde om munitie te mogen opslaan op een locatie die niet als munitiecomplex is aangemerkt.
- Bij de munitiecomplexen kunnen de keuringsgegevens van de elektrische- en bliksembeveiligingsinstallaties niet altijd worden getoond bij de gehouden controles. Hiernaast was het bij de getoonde keuringsrapporten niet duidelijk of de installaties nu wel of niet was goedgekeurd.

2.3.3 *Top 5 overtredingen bij het vervoer van gevaarlijke stoffen*

- Vervoer van gevaarlijke stoffen zonder vervoerdocument;
- Lading niet gestuwd;
- Het niet nakomen van de afzendersverplichtingen;
- Vervoer van niet-ADR-gekeurde drukhouders;
- Negeren tunnelverbod.

2.3.4 *Top 5 overtredingen/inbreuken bij opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen*

- Keuringen bliksembeveiliging- en elektrische installaties niet op orde;
- Bouwkundige kasten voor de opslag van munitie waarvoor door de gebruiker geen toestemming is aangevraagd bij de MCGS;
- De zichtbaar aangegeven hoeveelheid Netto Explosief Gewicht (NEG) in het munitiemagazijn komt niet overeen met de omgevingsvergunning of het WMS.
- Geplaatst bandklassebord(en) is(zijn) niet in overeenstemming met de hoogst aanwezige gevarensklasse in een munitiemagazijn;
- Niet stabiel opgebouwd munitiestapels in munitiemagazijn(en).

2.4 Terugkoppeling per toezichtthema.

In deze paragraaf zijn de meest in het oog springende bevindingen die bij het toezicht op de verschillende thema's zijn gedaan opgenomen.

2.4.1 Munitieketen op orde

2.4.1.1 Munitiecomplexen

In 2016 zijn de munitiecomplexen die onder verantwoordelijkheid vallen van de OPCO's en de complexen van het Defensie Munitiebedrijf bezocht (Coevorden, Ruinen, Staphorst en Bergen) aan een controle onderworpen door de controleurs Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen. In totaal zijn 43 locaties bezocht. Voor de complexen Coevorden, Ruinen, Staphorst en Veenhuizen waar in 2015 een controle en een hercontrole is gehouden, heeft C-DMUnB naar aanleiding van onze bevindingen een plan van aanpak gemaakt om bestaande situaties die in de afgelopen decennia zijn ontstaan weer in overeenstemming te brengen met de regelgeving. Om dit te bewerkstelligen is het van belang dat oude overtollige munitie die nog op Coevorden en Staphorst ligt opgeslagen, wordt afgestoten voor vernietiging. Pas wanneer dit kan worden uitgevoerd en hiervoor de nodige financiële middelen binnen de DMO zijn vrijgemaakt, kan C-DMUnB de locaties Coevorden en Staphorst weer binnen de randvoorwaarden van de MP 40-21 brengen. Gezien de omvang van het project zal het nog zeker tot eind 2017 duren voordat alle complexen weer geheel in-control zijn.
het KMCGS

2.4.1.2 Keuringsrapporten

Een terugkerend knelpunt op de munitiecomplexen bij alle OPCO's en de DMO zijn de keuringsrapporten van de bliksembeveiligingsinstallaties en de elektrische installaties. De keuringsrapporten geven geen duidelijk uitsluitsel of de installaties goed- of afgekeurd zijn. Ook was het niet duidelijk of de in de rapportages geconstateerde gebreken waren verholpen of nog altijd aanwezig zijn. Om de kwaliteit van de keuringsdocumenten te verhogen zodat een keuringsrapport duidelijk uitsluitsel geeft of de installatie goed- of afgekeurd is en om ervoor te zorgen dat de gemelde gebreken in de rapportages ook daadwerkelijk worden opgevolgd, is het KMCGS het in overleg gegaan met de afdeling het Rijks Vastgoed Bedrijf waar de keuringsrapporten binnenkomen en worden verwerkt en van waaruit de keurende bedrijven worden aangestuurd. Het RVB bleek zich niet bewust te zijn van de inhoudelijke tekortkomingen en de status van de keuringsrapporten en is een verbetertraject gestart dat ervoor moet zorgen dat keuringsrapporten van de bliksembeveiligings- en elektrische installaties van munitiebunkers, duidelijk uitsluitsel geven of de installaties goed- of afgekeurd zijn. De verwachting is dat het resultaat van dit verbetertraject in 2017 zichtbaar wordt.

2.4.1.3 "Wacht en tas munitie"

Onder het thema "Munitieketen op orde" is een begin gemaakt met het toezichtonderwerp "Wacht en tas munitie" bij de wachtlocaties van DBBO en de Brigades van de KMar. In totaal 17 locaties gecontroleerd waarvan 13 wachtlocaties van DBBO en 4 brigades van de KMar. Bij DBBO en de brigades van de KMar worden de aanbevelingen van het KMCGS adequaat opgepakt en wordt de opslag van munitie ingeregeld volgens de normen uit de MP 40-21. Alle overige wachtlocaties van DBBO en de Brigades KMar volgen in 2017.

2.4.1.4 Instructiemunitie

Een punt van zorg blijft het dossier instructiemunitie waar zowel het DMunB als de EODD verantwoordelijk voor zijn. De in 2015 geconstateerde situatie dat bij eenheden instructiemunitie aanwezig is aangetroffen zonder dat de daarbij behorende verklaring dat de munitie vrij is van explosieve stoffen kon worden getoond of dat deze bij het DMunB aanwezig was, was ook eind 2016 niet opgelost. Het risico dat dit met zich meebrengt is relatief beperkt omdat instructiemunitie die door het DMunB of door de EODD (voor april 2009 het EOCL) is gecontroleerd op de aanwezigheid van explosieve stoffen te herkennen is aan het ingegraveerde elc-nummer van de eenheid gevolgd een volgnummer en een ingeslagen en met rode verf in gevulde "O". Van alle andere modellen waarop deze kenmerken niet aanwezig zijn, is met zekerheid te stellen dat zij niet zijn gecontroleerd door het DMunB of de EODD en dat zij dus nog explosieve stoffen of restanten daarvan kunnen bevatten. Dit vergt wel oplettendheid van het personeel dat met instructiemunitie omgaat.

Naast de "Vrij van Explosieven Verklaring" is ook geconstateerd dat een centraal overzicht ontbreekt van welke eenheid nu welke instructie munitie in bezit heeft. In de Assortimentsinstructie 018-010 Sub assortiment Instructiemunitie (standdatum 21 juli 2014) is wel een normering opgenomen van de autorisatie van instructiemunitie over eenheden maar inzicht in de actuele situatie ontbreekt. Gezien het feit dat instructiemunitie niet van echte munitie te onderscheiden is vormt deze categorie een potentieel veiligheidsrisico wanneer deze in onbevoegde handen terecht komt. Registratie en beheer zijn dan ook noodzakelijk. In 2016 zou door het DMunB een nieuwe assortimentsinstructie worden gemaakt waarin het proces van de behoeftestelling tot afstoting wordt beschreven en tevens hoe de huidige situatie met instructiemunitie weer in-control gebracht kan worden. In 2016 is geen nieuwe assortimentsinstructie uitgegeven of een concept hiervan aangeboden aan het KMCGS.

2.4.1.5 Toezichtbezoek aan het Caribische gebied

In oktober is door het KMCGS een toezicht/controle bezoek gebracht aan de opslaglocaties van munitie en overige gevaarlijke stoffen van de Koninklijke Marine, de Koninklijke Marechaussee en de Kustwacht op Curaçao, Bonaire, Sint-Maarten en Aruba. Het bezoek is uitgevoerd door een controleur opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen en de teamleider Team Milieuhandhaving.

Op het gebied van opslag en behandeling van ontplofbare stoffen en voorwerpen was er ten opzichte van de controle ronde in 2015 geen voortgang geboekt. De in 2015 gemelde knelpunten op de opslag van ontplofbare stoffen waren in 2016 nog aanwezig. Het gaat hier om:

- het ontbreken van nota's van de MCGS bij opslag van munitie in bouwkundige kasten;
- het gebruik van niet gekeurde of brandblussers met een kleinere capaciteit dan voorgeschreven in de MP 40-21;
- het ontbreken van de juiste etikettering op de toegangsdeuren van bouwkundige kasten voor de opslag van munitie;
- opslag van munitie direct naast en bij overige gevaarlijke stoffen
- en inspectie en classificatie van munitie van munitie door de controleur retourstroom Klein Kaliber Munitie kan waarvoor hij is opgeleid en dus bevoegd is.

Voor Team Milieuhandhaving was dit de eerste schouw op de status in het Caribische gebied van de opslag en behandeling van de overige gevaarlijke stoffen. Bij deze schouw zijn tekortkomingen vastgesteld inzake:

- het niet kunnen tonen van de keuringscertificaten van de aanwezige brandveiligheidsopslagkasten;
- lekkende verpakkingen van gevaarlijke stoffen;
- geen milieubescherpende voorzieningen bij inzamelpunten voor gevaarlijke afvalstoffen;
- brandblussers en Persoonlijke Beschermende Middelen (PBM) niet direct toegankelijk/bereikbaar;
- overschrijding van toegestane opslaghoeveelheden van gevaarlijke stoffen in brandveiligheidsopslagkasten.
- "Bad Housekeeping" in de opslaglocaties van de overige gevaarlijke stoffen.

De tekortkomingen zijn door de Teamleider TMH gerapporteerd aan de commandanten in wiens gebied van verantwoordelijkheid de tekortkomingen zijn vastgesteld.

In 2017 wordt nogmaals een toezicht bezoek gepland om te zien of de in 2016 signaleerde tekortkomingen zijn opgelost.

2.4.2 Toezicht in de bosrand

2.4.2.1 Bezochte oefeningen

In het toezicht jaar 2016 zijn 15 oefeningen zoals die zijn opgenomen in tabel 1 bezocht. Hierbij is naar het vervoer, de opslag en de behandeling van gevaarlijke stoffen gekeken met een zwaartepunt op het vervoer en de opslag van munitie. De controles voor de opslag van ontplofbare stoffen worden uitgevoerd op basis van Nota's van de Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen (MCGS). De MCGS geeft in haar Nota's aan op welke locaties en onder welke condities ontplofbare stoffen mogen worden opgeslagen gedurende de betreffende oefening.

Bezocht zijn de volgende oefeningen:

Land	Oefening & Locatie
Hongarije	<ul style="list-style-type: none"> • Varpalota Chalange Oefengebied omgeving PAPA Airbase, Ujdorogd,
Duitsland	<ul style="list-style-type: none"> • SOM/SOMS 1 t/m 3 Bergen-Hohne & Munster
	<ul style="list-style-type: none"> • SO-1 Baumholder Buamholder
	<ul style="list-style-type: none"> • FTX Horse Supremacy Oberlausitz/GüZ Altmark
	<ul style="list-style-type: none"> • FTX Resilient Fusilier Oberlausitz
	<ul style="list-style-type: none"> • Klitz / GüZ Altmark
	<ul style="list-style-type: none"> • FTX JAWTEX Husum

	<ul style="list-style-type: none"> FTX/LFX Hammelburg Hunter Hammelburg
	<ul style="list-style-type: none"> Low Lands Grenade Weeze
	<ul style="list-style-type: none"> LFX Griffin Strike Baumholder
Noorwegen	<ul style="list-style-type: none"> Cold Respons Gebied: Lanke, Rinnan, Vaernes, Skordal
België	<ul style="list-style-type: none"> Springoefeningen EODD Beverlo
Letland	<ul style="list-style-type: none"> Silver Arrow ADAZI Militair Training Area

Tabel 4: bezochte oefeningen

Net als in 2015 zijn de controles over de opslag en behandeling van ontplofbare en overige gevaarlijke stoffen en de controles op het vervoer van deze stoffen voornamelijk gericht geweest op zichtbare aanwezigheid van het KMCGS en op het verlenen van controles en nalevingshulp aan het begin van de processen van het vervoer, de opslag en de behandeling van gevaarlijke stoffen. Hierbij is adviserend en sturend opgetreden ter voorkoming van overtredingen van de regelgeving gedurende het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen. De reden om het toezicht bij oefeningen in het buitenland op deze wijze uit te voeren, m.n. bij de SOB/SOMS, was om de opvoer van munitie naar de schietbanen zo min mogelijk te verstoren. Daar waar nodig zijn de geconstateerde tekortkomingen of inbreuken op de regelgeving teruggekoppeld op de commandant of staf van de oefende eenheid, C-SOB/SOMS en/of C-NSE.

In vrijwel alle gevallen zijn de aanbevelingen van het KMCGS opgepakt en zijn de tekortkomingen of inbreuken beëindigd.

2.4.2.2 Bevindingen tijdens oefeningen

De bevindingen die in 2016 tijdens oefeningen zijn gedaan wijken weinig af van de bevindingen uit 2015. Hieronder zijn de meest in het oog springende bevindingen opgesomd die tijdens het toezicht tijdens oefeningen zijn gedaan:

- Het kennisniveau van het personeel over zowel het vervoer als de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen is laag waardoor wet- en regelgeving onvoldoende wordt nageleefd;
- Geen ondersteuning van oefeningen vanuit het DMunB met munitietechnische capaciteit waardoor de controleur retourstroom klein kaliber munitie ook andere soorten munitie inspecteert en (her)verpakt dan waarvoor de controleur retourstroom is opgeleid;
- Geen door de MCGS geschouwde werklocatie aanwezig waar munitietechnici werkzaamheden aan munitie van de gevarenklasse 1.1. kunnen uitvoeren (mobiele werkplaats, leeg munitiemagazijn of onderhoudsgebouw);
- Voor de opslag van brandstoffen in jerrycans of andere vloeibare gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen, zijn geen containers beschikbaar die zijn voorzien van een opvangcapaciteit in het geval lekkage van één of meerdere jerrycans of verpakkingen.
- De verplichtingen die verbonden zijn aan de rollen van afzender, vervoerder of ontvanger bij het vervoer van gevaarlijke stoffen worden onvoldoende nageleefd;
- Eenheden zijn zich bij oefeningen onvoldoende bewust van vredesbeperkingen die van toepassing zijn bij het vervoer en opslag en behandeling van gevaarlijke

stoffen. Uitgangspunt is dat de nationale regelgeving van het land waarin wordt geoefend het uitgangspunt is en dat wanneer de norm van defensie voor de opslag en behandeling (MP 40-21) of voor het vervoer (MP 40-20) stringenter is, onze Nederlandse wetgeving van toepassing is;

- Vervoer van gevaarlijke stoffen volgens IMDG-Code gekenmerkt en geëtiketteerd terwijl het vervoer alleen over land wordt uitgevoerd;
- De C/007 "Beveiligingsmaatregelen voor het vervoer van munitie wordt onvoldoende nageleefd bij vervoer dat door ingehuurde civiele vervoerders wordt uitgevoerd. Civiele vervoerders voeren munitie van oefeningen terug naar Nederland waarbij de vervoerder wel haar eigen beveiligingsplan cfm. ADR 1.10 heeft geïmplementeerd maar de aanvullende eisen uit de C/007 niet worden ingevuld. De civiele vervoerder kent de aanvullende eisen die defensie stelt aan de het vervoer van munitie niet en de afzender van de munitie laat na om de maatregelen uit de C/007 te implementeren.
- Opslag van munitie zonder instemming (Nota) van de MCGS. Zonder instemming van de MCGS is opslag van munitie bij oefeningen niet toegestaan. De nota van de MCGS vormt samen met de MP 40-21 de norm voor het toezicht door het KMCGS;
- Tankcontainers met onduidelijke of onleesbare stempelplaten waardoor de voor het vervoer verplichte keuringsdata niet te controleren zijn.

2.3.5 *Gevaarlijke stoffen onderweg*

2.3.5.1 Overtredingen

In totaal zijn in 2016 1469 controles uitgevoerd op het vervoer van gevaarlijke stoffen. Hierbij zijn 28 overtredingen op de vervoerswetgeving geconstateerd waarbij in 17 gevallen een proces-verbaal opgemaakt door het KMCGS bij het OM ingediend voor verdere afhandeling. De processen-verbaal hadden o.a. betrekking op:

- het ontbreken of het niet volledig of juist opgemaakt vervoersdocument;
- het vervoer van niet gestuwde leeg ongereinigde jerrycans;
- het negeren van het tunnelverbod;
- het vervoer van een tankcontainer zonder de juiste kenmerking;
- het vervoeren van drukhouders gevuld met een gevaarlijke stof maar niet als zodanig vervoert;
- het niet meevoeren van schriftelijke instructies;
- het vervoeren van lithiumbatterijen zonder vervoersdocument en 2 kg brandblusser;
- het niet gestuwd en in een stevige buitenverpakking vervoeren van brandblussers;
- onjuiste kenmerking van het collo en vermelding op het vervoersdocument bij multimodaal vervoer;
- het vervoer van en gevaarlijke stof in een niet goed gesloten verpakking;
- het niet geheel afdekken van de laadruimte bij het vervoer van ADR klasse 1.

2.3.5.2 Vervoer door de lucht

Naar inleiding van een groot aantal geconstateerde overtredingen bij aankomst in Nederland van vervoerde gevaarlijke stoffen vanuit Mali, Jordanië en Malta met militaire luchtvaartuigen, is in overleg met het OM in Arnhem besloten om hierover een bestuurlijke aanschrijving te maken voor de CDS / D-DAOG en niet het strafrechtelijke traject te volgen (Xpostnr. KMAR2016006627). De reden voor deze keuze was dat de geconstateerde overtredingen aan een complex van factoren te wijten waren die zowel betrekking hadden op de organisatie als op de medewerkers.

In het onderzoek naar de overtredingen zijn de volgende oorzaken als meest belangrijke naar voren gekomen:

- tijdsdruk in het missiegebied;
- personeel is recent opgeleid en heeft geen gelegenheid gehad om voorafgaand aan de missie praktijk ervaring op te doen;
- het verzenden van gevaarlijke stoffen vanuit de missiegebieden gaat te goeder trouw;
- procedures worden niet nageleefd.

In reactie op het gestelde in de bestuurlijke aanschrijving en uit het onderzoek naar een ernstig incident tijdens de redeployment vanuit ISAF in Afghanistan, heeft D-DAOG in zijn NOTA "Reactie bestuurlijk toezicht vervoer gevaarlijke stoffen" (Xpostnr. BS2016023513) opdrachtgegeven om meer aandacht te geven aan bewustwording, materiaal, opleiding en ervaring alvorens mensen en materieel worden ingezet in Nederland en Missiegebieden.

Het KMGCS zal deze nota in 2017 gebruiken bij haar toezicht op het vervoer gevaarlijke stoffen.

2.3.5.3 Beveiligingsmaatregelen

Op verzoek van de Beveiligingsautoriteit is toezicht gehouden de op de naleving van de beveiligingsmaatregelen uit de C/007 "Beveiligingsmaatregelen voor het vervoer van TBB" en dan specifiek voor het vervoer van munitie, granaten, explosieven en springmiddelen zoals is verwoord vanaf paragraaf 3.4 in de Uitvoeringsbepalingen Defensie Beveiligingsbeleid, Deelgebied Fysieke Beveiliging, Beveiligingsmaatregelen voor het vervoer van TBB. Door opvolging te geven bij het vervoer van High Consequences Dangerous Goods (vrijwel alle munitie die door defensie wordt vervoerd valt binnen deze categorie) aan het gestelde in de C/007, wordt invulling gegeven aan hoofdstuk 1.10 Voorschriften voor de beveiliging uit deel 1 van het ADR. Onder "beveiliging" wordt in dit hoofdstuk verstaan: de maatregelen of voorzorgsmaatregelen die getroffen moeten worden om diefstal of misbruik van gevaarlijke goederen waardoor personen, goederen of het milieu gevaar kunnen lopen, te beperken.

Ondanks dat de in 2015 gesignaleerde knelpunten ook in 2016 nog actueel zijn, is de overall constatering over 2016 dat de C/007 aan bekendheid heeft gewonnen maar dat de naleving van de te nemen maatregelen voor verbetering vatbaar is. Een nadrukkelijke verwijzing in de MP 40-20 "Voorschrift Vervoer van Gevaarlijke Stoffen" naar de C/007 voor beveiligingsaspecten bij het vervoer van gevaarlijke stoffen, helpt om de bekendheid van de C/007 te vergroten en de naleving te bevorderen.

De Beveiligingsautoriteit is in 2016 gestart met herziening van de C/007 waarin het vervoer van alle Te beschermen Belangen, dus ook HCGD incl. munitie, in één document worden samengebracht.

2.3.6 Opleiden moet

2.3.6.1 Ketenonderzoek

De geplande ketenonderzoeken naar de (wettelijk) voorgeschreven opleidingen van de relevante spelers in de vervoersketen, de z.g.n. normadressanten, heeft in 2016 niet plaatsgevonden. Dit onderzoek wordt in het Toezichtjaar 2017 uitgevoerd.

2.3.6.2 Voorlichting

Door het KMCGS is op verzoek 5 maal een voorlichting gegeven over het optreden van het KMCGS en de veel op verzoek voorkomende overtredingen bij het vervoer van gevaarlijke stoffen. Daarnaast zijn tijdens oefeningen ook kleine voorlichtingssessies gehouden toegespitst op de situatie van de oefening en zijn één op één onderwijsleergesprekken gevoerd om de regelgeving aan chauffeurs en kaderleden uit te leggen.

2.3.7 Samen sterk

2.3.7.1 Inspectie Leefomgeving en Transport

In de samenwerking tussen KMCGS en ILT Handhaving Gevaarlijke Stoffen Rail- en Wegvervoer is 2016 geen wijziging opgetreden. Bij controles op het vervoer van gevaarlijke stoffen werken KMCGS en ILT naast elkaar binnen het eigen mandaat en domein. Hoewel ILT op basis van de WVGS bevoegd is in zowel het civiele als het militaire domein, beperkt zij zich tot toezicht en handhaving op het civiele vervoer van gevaarlijke stoffen. Toezicht en handhaving op de naleving van de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen, de Wet Luchtvaart voor zover het vervoer van gevaarlijke stoffen betreft, wordt binnen het militaire domein uitgevoerd door het KMCGS. Door ILT HGS zijn echter wel 3 defensievoertuigen stilgezet die bij het vervoer van brandstof een tunnelverbod negeerden. Deze overtredingen door ILT als heterdaad geconstateerd. De afhandeling van deze overtredingen is door het KMCGS overgenomen.

Binnen het werkveld van de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen, verloopt de samenwerking tussen ILT Defensie Toezicht en het KMCGS minder soepel. De reden hiervan is dat ILT Defensie Toezicht haar rol tussen bevoegd gezag (ILT) en de rol van het KMCGS als controleur op de naleving van o.a. het bedrijfsvoorschrift Opslag en Behandeling Ontplobbare Stoffen en Voorwerpen, strakker heeft weggezet. Hierbij maakt het KMCGS deel uit van Defensie als "ondertoezichtstaande" van ILT en is er een eenrichtingsverkeer v.w.b. informatie ontstaan van het KMCGS naar ILT Defensie Toezicht i.p.v. een samenwerkingsverband met informatie-uitwisseling over en weer. Daar waar in 2015 er nog enige afstemming was binnen het project "De generaal Centraal" is dit in 2016 tot stilstand gekomen.

2.3.7.2 Co-locatie KMCGS en ILT

Eind 2016 heeft het eerste overleg plaatsgevonden tussen het projectteam dat de inrichting en huisvesting van overheidsinstanties verzorgd voor de locatie aan de Graadt van Roggenweg in Utrecht met RVB, CDC en KMCGS. Geïdentificeerde aandachtspunten zijn MULAN-aansluitingen op de werkplekken en te nemen beveiligingsmaatregelen.

Ten tijde van dit overleg stond de verhuizing van het KMCGS naar de Graad van Roggenweg gepland in het eerste kwartaal van 2017. Inmiddels is dit doorgeschoven naar het derde of het laatste kwartaal van 2017.

2.3.7.3 Militaire Luchtvaart Autoriteit

KMCGS en MLA waren in 2016 voornemens om gezamenlijk toezicht te houden op de opleidingseisen die aan gezagvoerders en loadmasters worden gesteld voor het vervoer van gevaarlijke stoffen door de lucht. De grondslag hiervoor ligt in de MAR-OPS Subpart R – Transport of Dangerous Goods by Air. Dit gezamenlijke toezicht was ingegeven door het verlopen per 31 maart 2016 van de ontheffing op de ICAO Technische Voorschriften (ICAO TI DOC 9284 - AN/905) en de MLE-OPS wat betreft de verplichte opleiding van gezagvoerders voor het vervoeren van gevaarlijke stoffen.

Dit gezamenlijke toezicht is in 2016 niet van de grond gekomen. In 2016 is door het KMCGS één keer een opleidingsoverzicht opgevraagd van deze verplichte opleidingen bij de commandant van de Vliegbasis Eindhoven. Volgens het overzicht waren alle gezagvoerders werkzaam op de Vliegbasis Eindhoven opgeleid voor het vervoer van gevaarlijke stoffen door de lucht. Hierover is in samenwerking met de MLA geen reality-check uitgevoerd.

2.3.7.4 Beveiligingsautoriteit

Op verzoek van de Beveiligingsautoriteit heeft het KMCGS ook in 2016 de naleving van de beveiligingsmaatregelen uit de C/007 "Beveiligingsmaatregelen voor het vervoer van munitie, granaten, explosieven en springmiddelen", in haar toezicht meegenomen. De wijze van rapporteren over de bevindingen die door het KMCGS worden gedaan richting de BA en de frequentie waarin de BA hierover wil worden geïnformeerd, moet nader worden afgestemd. Dit geldt ook voor de status van de geconstateerde afwijkingen op de C/007. Moet dit worden beschouwd als overtreding van een voorschrift of is het een veiligheidsincident of beiden.

2.3.7.5 Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen

Evenals de voorgaande toezichtjaren bestond de samenwerking tussen de MCGS en het KMCGS uit overleg over de inhoud van door de MCGS gegeven ontheffingen op de MP 40-21 en over de interpretatie van artikelen uit MP 40-21.

3 Handhaafbaarheid regelgeving

3.1 Vervoerswetgeving

De wetgeving voor het vervoer van gevaarlijke stoffen waarop het KMCGS controle op de naleving uitvoert, vormt geen knelpunt voor de handhaafbaarheid. De wetgeving voor het vervoer van gevaarlijke stoffen is echter wel complex waardoor het voorkomt dat verschillende controleurs vervoer gevaarlijke stoffen, wetsartikelen anders uitleggen. Voor de eenduidige handhaving wordt in die gevallen waarbij intern het KMCGS discussie ontstaat over de interpretatie van wetsartikelen voor het militaire vervoer van gevaarlijke stoffen, dit in het z.g.n. technisch overleg bediscussieerd en het resultaat van deze discussies als eenheid van opvatting vastgelegd in het KMCGS Vademecum.

3.2 Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen

3.2.1 MP 40-21 deel "Opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen en operaties"

Sinds mijn eerste jaar verslag in 2014 attendeer ik al op de noodzaak om deel 2 van de MP 40-21 "Opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen en operaties" weer op te nemen in de MP 40-21. Bij het verschijnen van de huidige versie van de MP is dit deel hieruit geschrapt. Sindsdien ontbreekt het normenkader voor de controle op de opslag en behandeling van de overige gevaarlijke stoffen bij oefeningen en operaties. Dit is een knelpunt voor zowel de eenheden die met gevaarlijke stoffen te velde omgaan, als voor het KMCGS bij het toezicht. Door het KMCGS wordt het personeel nu gewezen op hun "zorgplicht" bij de omgang met gevaarlijke stoffen. Zorgplicht als norm is voor het KMCGS niet handhaafbaar. Eind 2013 was er al een conceptversie van het deel "Opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen en operaties" in concept gereed. Tot op dit moment is dit concept niet omgezet in een definitieve versie en toegevoegd aan de MP 40-21. Art. 11

Ik ga ervan uit dat nu de taken van DVGS zijn herbelegd, de DMO het concept van deze interne regelgeving op actualiteit toetst en de HDBV deze vaststelt.

3.2.2 MP 40-21 deel "Opslag en behandeling van ontplofbare Stoffen en Voorwerpen"

De handhaafbaarheid van het deel over Ontplofbare Stoffen en Voorwerpen laat eveneens te wensen over. Controles uitvoeren met alleen de MP 40-21 als normenkader voor de opslag en behandeling van ontplofbare stoffen is gezien de hoeveelheid ontheffingen die door de MCGS zijn verleend, niet zondermeer mogelijk. De MP 40-21 dient dan ook v.w.b. de ontplofbare stoffen te worden herzien waarbij de verleende ontheffingen zo veel als mogelijk is worden geformaliseerd in de MP zodat er weer overzichtelijk normdocument ontstaat voor de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen. Eind 2016 is door de MCGS een start gemaakt met de herziening van de huidige MP 40-21. Naar verwachting is de nieuwe versie eind 2017 gereed voor publicatie.

4 Knelpunten

In dit hoofdstuk zijn de meest belangrijke knelpunten uit het toezichtjaar 2016 opgenomen.

- Laag kennis niveau bij de operationele eenheden van de regelgeving die van belang is bij het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen waaronder de verplichtingen die zijn verbonden zijn aan de rollen van afzender, vervoerder of ontvanger bij het vervoer van gevaarlijke stoffen;
- Verantwoordelijkheden bij het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen wordt op een laag niveau (sld, klp's) belegd;
- De C/007 blijft onvoldoende bekend bij de operationele eenheden waardoor hoofdstuk 1.10 van het ADR bij het vervoer van HCDG niet wordt nageleefd;
- Het gebruik van tankcontainers met onduidelijke of onleesbare stempelplaten waardoor de voor het vervoer verplichte keuringsdata niet te controleren zijn;
- Keuringsrapporten van bliksembeveiligings- en elektrische installaties zijn niet op de munitiecomplexen beschikbaar en inzichtelijk;
- Het grote aantal Nota's dat is uitgegeven door de Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen (MCGS) om op lokaal niveau ontheffingen te verlenen op de MP 40-21. De veelheid aan ontheffingen op de MP 40-21 geeft onduidelijkheid bij de handhaving;
- De administratieve processen bij het beheer en autorisatie van instructiemunitie is bij het Defensie Munitiebedrijf niet geborgd;
- Ontbreken van het deel "Overige Gevaarlijke Stoffen" in de MP 40-21;
- In 2016 was er geen vervangend forum voor de Defensie Veiligheidsraad Gevaarlijke Stoffen voor bestuurlijke afstemming van toezicht onderwerpen van het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen;
- Voor de opslag van brandstoffen in jerrycans of andere vloeibare gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen, zijn geen containers beschikbaar die zijn voorzien van een opvangcapaciteit in het geval lekkage van één of meerdere jerrycans of verpakkingen.

5 Aanbevelingen

Naar aanleiding van het Toezichtjaar 2016 doe ik twee aanbevelingen. Beiden zijn gelijk aan die uit mijn toezicht jaarverslag van 2015 omdat ik beide nog altijd van groot belang vind voor de veiligheid (safety) van onze mensen bij het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen.

Bied een continue opleiding en trainingsprogramma aan over de wet- en regelgeving op het gebied van het vervoer en de opslag van gevaarlijke stoffen en de toepasbaarheid ervan op alle niveaus in de organisatie. Dit programma dient erop gericht te zijn om het personeel bewust te maken van de verantwoordelijkheden en do's en don'ts bij het vervoer en de opslag en behandeling gevaarlijke stoffen. Een dergelijk O&T programma zal het naleefgedrag van wet- en regelgeving zeer zeker vergroten.

Valideer en publiceer het ontbrekende deel "Opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen en operaties" van de MP 40-21. Het concept is gereed maar wacht sinds oktober 2013 op goedkeuring van destijds de DVGS en nu van het forum dat de rol van de voormalige Defensie Veiligheidsraad Gevaarlijke Stoffen overneemt. Nu de taken van de voormalige DVGS zijn herbelegd zoals is beschreven in de nota "Aangepast voorstel toekomstige belegging DVGS" (BS2016032970) van 6 februari 2017, moet de HDBV hierover een goedkeuringsbesluit nemen.